

JAN KŘIPAČ / 6. 4. 2017

Pátá lod'

Po úspěchu na letošním Berlinale přichází do kin druhý celovečerní film slovenské režisérky Ivety Grófové. Vypráví syrový a zároveň poetický příběh dvou osamělých dětí, které utečou z domova a založí si vlastní „rodinu“.

Iveta Grófová studovala na bratislavské Vysoké škole múzických umění Ateliér animované tvorby a posléze i Ateliér dokumentární tvorby. Během studií realizovala krátký animovaný snímek *Bylo nás 11* (2004) a několik dokumentů. Její celovečerní debut *Až do města Aš* (2012) pak obě výrazové polohy dokumentarismu a animace propojil v jeden celek. Psychologické drama o východoslovenské dívce, vydávající se za prací do česko-německého pohraničí, mělo premiéru na MFF Karlovy Vary, bylo uvedeno na řadě renomovaných festivalů a získalo za Slovensko nominaci na Oscara.

Projekt druhého filmu začal vznikat těsně po dokončení debutu. Grófová se během natáčení televizního dokumentu o spisovatelce Monice Kompaníkové podrobněji seznámila s její úspěšnou románovou prvotinou *Pátá lod'* (2010), která v té době již byla přeložena do několika jazyků včetně češtiny. Autorka se v něm nechala inspirovat skutečnou událostí, kterou však přetvořila v komplexní vyprávění poměřující dětský svět s realitou dospělých. Román pro Grófovou skýtal vhodnou látku ke zfilmování, nabízející oproti debutu především větší možnost výtvarné stylizace.

Na scénáři pracovala režisérka se zkušeným scenáristou Markem Leščákem (*Sluneční stát*, *Koza*), s nímž napsala už předchozí snímek. Mnohohrstevnatá struktura románu, kombinující více časových linií a vyprávěcích perspektiv, byla pro potřeby filmu zjednodušena do přímočarého lineárního vyprávění, které ovšem umožňuje soustředit se výhradně na dětskou psychologii hlavní hrdinky.

Tou je desetiletá dívka Jarka, vyrůstající na bratislavské periferii se svou babičkou a matkou. Zatímco babička je upoutána na nemocniční lůžko, matka se v bytě příliš nezdržuje a raději vyhledává společnost svých mladých přátel. Sama ještě nedokázala

pořádně dospět, a proto je Jarce spíše kamarádkou než matkou. Nedostatek mateřského citu se nakonec projeví nečekaným způsobem: Jarka unese dvě novorozeňata, o které se má starat, a odejde s nimi a s mladším kamarádem Kristiánem bydlet do babiččiny zahrady za městem...

Kromě scénáře bylo pro realizaci snímku podstatné také herecké obsazení. Grófová, odmítající služby castingových agentur, se spolehla výhradně na svůj vlastní výběr. Hlavní protagonistku Vanessu Szamuhelovou vybrala ze stovky školaček, se kterými dělala herecké zkoušky. Představitel Kristiána Matúš Bačišin byl obsazen rovnou po té, co ho režisérka objevila na jednom dětském táboře. Postavu matky ztvárnila mladá zpěvačka (a semifinalistka televizní soutěže) Katarína Kamencová. Jedinou profesionální herečkou je členka souboru Národního divadla v Praze Johanna Tesařová (*Díra u Hanušovic*, *Laputa*).

Natáčení probíhalo v reálech Bratislavy a jejího okolí. Kameramankou byla debutující Denisa Buranová, která obrazu vtiskla výrazný vizuální koncept (nízké rakursy, různá světelná intenzita, rozostření, práce s barvami) vystihující fikční svět na pomezí reality a snu či dětství a dospělosti. Hudbu k filmu složil Matej Hlaváč, jenž s Grófovou spolupracoval na všech jejích hraných filmech (kromě dvou celovečerních ještě krátký segment *Discoboj* z povídkového snímku *Slovensko 2.0*). Soundtrack vyšel na CD jako bonus k novému vydání románu.

Pátá loď byla vyrobena v produkční společnosti Ivety Grófové Hulapa film. Českým koprodukčním partnerem byl endorfilm producenta Jiřího Konečného (*Trabantem až na konec světa*, *Aferim!*, *Rodinný film*). Snímek měl světovou premiéru 12. února na Berlinale, kde získal Křišťálového medvěda za nejlepší film v sekci Generation Kplus.

Pátá loď (Piata loď, Slovensko – Česká republika 2017), režie: Iveta

Grófová, scénář: Iveta Grófová, Marek Leščák, kamera: Denisa Buranová, hudba: Matej Hlaváč, střih: Anton Fabian, hrají: Vanessa Szamuhelová, Matúš Bačišin,

Katarína Kamencová, Johanna Tesařová. CinemArt, 85 min. Premiéra: 6. 4. 2017.